

DAGBOEK VAN EEN *INCOMMUNICADO*
(DE OORLOG GEZIEN VANUIT BRUSSEL)
(Roberto J. Payró voor *La Nación*)

Brussel, woensdag 19 augustus (1914)

Het officiële persbericht stelt dat de algemene situatie in België momenteel de volgende is :

“Na veel tijd en een groot aantal manschappen verloren te hebben, net als een belangrijke hoeveelheid materieel, is de Pruisische rechtervleugel er in geslaagd om terrein te winnen op de twee oevers van de Maas, in zoverre dat ze contact heeft gemaakt met de geallieerde legers.

De Duitse troepen die zich ten noorden van de Maas bevinden, bestaan uit verschillende groepen die tot diverse korpsen behoren, waarvan de belangrijke inspanning zich op Luik heeft gericht, en die het weer beschikbaar heeft gemaakt. Daarnaast is er ook de cavalerie, en dankzij deze hebben de Duitsers veel onrust kunnen creëren door zich over het noorden en zuiden uit te spreiden.

Aan zuidelijke kant heeft ze zich op onze en Franse troepen geworpen, en is ze teruggedrongen.

In het noorden, daarentegen, had ze de vrije baan en heeft ze een geharde speerpunt, in kleine groepjes, diep in de Kempen laten doordringen.

In één zin, hebben de Duitsers onze posities in een tang genomen. Dat we hen meer dan vijftien dagen hebben doen verliezen om tot dit resultaat te komen, is de verdienste van onze soldaten. Dit kan onoverzienbare gevolgen hebben voor het vervolg van de operaties. Het normale vervolg van de operaties, na een overleg tussen de geallieerden, zou kunnen zijn het ene of het andere leger te laten manoeuvreren, dat is te zeggen, van positie te veranderen met als doel de toestand van voor het geheel te verbeteren.

Wij bezetten de buitenvleugel, daar waar deze manoeuvres zich bijna altijd opdringen, het zij voor de onmiddellijke bescherming van de flanken, het zij om een indirecte, graduele bescherming te bieden.

De missie van ons leger kan dus eisen dat ze haar eerdere posities aanpast, dankzij dewelke zij de rol die haar was toebedeelt volledig heeft kunnen vervullen, welke erin bestond om tijd te winnen.

Men moet zich dus geen zorgen maken als het leger een beweging maakt in de ene of de andere richting. (N.v.d.V.: Deze passage komt niet voor in de versie van Payro waar we toegang tot hadden).

De leunstoelstrategen zouden er dus beter aan doen om zich te onthouden van kritiek op de maatregelen die genomen zijn met dit doel voor ogen. Zij moeten goed beseffen dat ons leger nu deel uit maakt van een geheel van verscheidene

troepenmachten, en zich bedenken dat de strategische omstandigheden volledig verandert zijn sinds we op onze rechterflank nauw contact hebben met onze bondgenoten. Het gaat er voor het moment niet om, om alleen te manoeuvreren of te vechten. Dit of dat landsdeel, deze of gene stad te beschermen wordt secundair, en het doel te bereiken dat onze troepen is toebedeeld in het kader van het algemene plan wordt nu primordiaal.

Dit doel kan niet worden onthuld, zelfs de best geïnformeerde geesten kunnen haar niet ontcijferen, gezien de vaagheid van de berichten over de operaties.

Men vecht over het hele front, dat zich uitstrekt van Bazel tot Diest. Hoe meer contact er is tussen de vijandelijke legers, hoe meer we de beslissing anders benaderen, hoe meer men moet verwachten dat het ene contact in ons voordeel uitdraait, terwijl we op een ander moeten toegeven. Dit is een punt dat perfect voorzien werd bij veldslagen die geleverd worden langs dergelijk uitgestrekte fronten, zoals die vandaag door de grote moderne legers worden bezet.

Samenvattend, men moet niet enkel denken aan dat wat er voor onze deur gebeurt. Een beweging, een manoeuvre, dat met een welomschreven doel wordt bevolen, is niet noodzakelijk een aftocht. De gevechten die de laatste dagen aan het front geleverd zijn, hebben als resultaat gehad dat de vijand erg op zijn hoede is. Hij heeft zijn opmars vertraagd, tot groot voordeel voor het geheel van de operaties. Er is dus

geen reden om het hoofd op premature wijze te laten hangen, wat in de kaarten van de Duitsers zou spelen. Dat is de reden voor alle bewegingen die men uitvoert.

Wij zijn niet verslagen, verre van dat ... We nemen maatregelen om de vijand te bevechten in de best mogelijke omstandigheden. We willen dat de bevolking op dit punt de bevelhebbers van het leger krediet verstrekt, en dat het kalm en vol vertrouwen blijft.

De uitkomst van de strijd lijkt niet onzeker, en dat voor eens en voor altijd de kranten zich onthouden van te spreken over de troepenbewegingen, daar het geheim essentieel is voor het succes van de operaties.”

Verontrustender zijn echter de aanbevelingen die net door de minister van Binnenlandse Zaken, en daarna door de burgemeester van Brussel zijn gedaan aan het volk. De eerste richt zich tot de burgers en raadt hen aan om, als de vijand zich in de regio toont :

“Niet te vechten ;

“Niet te vloeken noch te dreigen ;

“ Binnen te blijven en de ramen te sluiten, zodat men niet kan zeggen dat er provocaties waren ;

“Als de soldaten, om zich te verdedigen, een huis bezetten of een geïsoleerd gehucht, dit te ontruimen, zodat men niet kan zeggen dat het burgers waren die geschoten hebben.

“Een gewelddadige actie die door een burger wordt

uitgevoerd, zal als een ware misdaad worden aanschouwd, die door de wet gestraft zal worden met arrestatie en veroordeling, daar ze zou kunnen dienen tot voorwendsel voor een bloedige wraakactie, voor plunderingen en het afslachten van een onschuldige bevolking, van vrouwen en kinderen.

De burgemeester van zijn kant, nodigt de inwoners uit om μ al hun vuurwapens en ammunitie aan de politie over te dragen, zonder enige uitzondering.

Dit zijn allemaal zeer ernstige signalen dat men een Duitse inval in Brussel vreest ... en dat men deze waarschijnlijk onvermijdelijk acht ...

Echter, voor naar Antwerpen te vertrekken, waar zijn Russische en Engelse collega's hem al zijn voorgegaan, deed de Franse ambassadeur, de heer Klobukowski, onder andere de volgende geruststellende verklaring :

“Ik hoop van mijn kant dat men dit niet zal interpreteren als pessimisme. Het heeft niet de minste negatieve betekenis. Dit is de voorziene en normale volgorde van de zaken. Als gevolg van de huidige strategische manoeuvres kunnen de communicatielijnen tussen Brussel en Antwerpen van de ene moment op de andere moment onderbroken worden, en ik zou in mijn opdracht falen als ik het contact zou verliezen met de regering van zijne majesteit de koning der belgen.”

Hij voegde hier aan toe :

“Ik ga heen, ten eerste vol van vertrouwen in de beveiliging van Brussel. De hoofdstad is niet enkel in staat van paraatheid gebracht, waardoor ze zich met haar eigen middelen kan verdedigen tegen elke mogelijke rooftocht, ze wordt momenteel ook beschermd door andere troepen. Reguliere troepen wiens nationaliteit men momenteel beter niet kan preciseren, maar die een sterke barrière vormen tussen de vijand en de onmiddellijke omgeving van Brussel.”

Dit doet het vertrouwen, dat zeer op de proef is gesteld de voorbije dagen, herleven. Zoveel te meer wanneer de heer Klobukowsk eindigt al zeggende :

“Wat de algemene situatie betreft, alle informatie die ik bezit is van een dergelijke aard dat het mijn geloof in het succes van onze gezamenlijke krachten versterkt. Voor elke grote veldslag zijn er voorbereidende manoeuvres, die haar vaak, zo niet altijd, op voorhand beslissen. Deze manoeuvres worden vandaag uitgevoerd in omstandigheden die het grootste vertrouwen mogen inspireren.”

Roberto J. Payró

Copyright, 2014 : Nathaniel BOVIN, voor de Nederlandstalige vertaling

PAYRO ; « . *Diario de un incomunicado. La guerra vista desde Bruselas* (9) », in LA NACION ; 26/11/1914.

PAYRO ; « . *Diario de un incomunicado. La guerra vista desde Bruselas (10)* », in LA NACION ; 27/11/1914.